

RASPUŠTANJE KOMINTERNE

CK KPJ — KOMINTERNI

26. maja 1943.

Razmotrivši predlog IK KI o raspuštanju Kominterne, Centralni komitet KP Jugoslavije potpuno se slaže s ovim predlogom, kao i sa motivacijom tog predloga. Centralni komitet KPJ duboko je uvjeren da će ova istorijska odluka u najskorije vrijeme dati ogromne rezultate u borbi za pobjedu nad zajedničkim neprijateljem čovječanstva — fašističkim zavojevačima.

Zahvaljujući pomoći Kominterne, KPJ je izrasla u jaku masovnu partiju koja u ovim sudbonosnim danima rukovodi narodnooslobodilačkom borbom i time osvojila simpatije većine stanovništva narodnih masa Jugoslavije.

Pod zastavom Marksa, Engelsa, Lenjina, Staljina nastaviće da ispunjava svoj dug prema svom narodu, bez obzira na sve žrtve u borbi protiv fašizma za oslobođenje porobljenih naroda Jugoslavije.

KPJ će ostati vjerna principima internacionalizma.

Za Centralni komitet
Komunističke partije Jugoslavije
Generalni sekretar: Tito

Članovi politbiroa: Aleksandar Ranković
Milovan Đilas
Edvard Kardelj
Ivan Milutinović
Franc Leskošek¹

V. Dedijer, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita*, 2, 1040.

¹ Komisija za raspuštanje Kominterne radila je pod rukovodstvom Dimitrova, narta 1943. Ona je gotovo jednodušno predložila da se Kominternu raspusti. Na iednici Prezidijuma Kominterne, održanoj 13. maja 1943, podržana je inicijativa za ikidanje Kominterne. Na depešu Kominterne o inicijativi za njeno ukidanje odgovorio je Tito (sa Zabljaka) u jeku velike ofanzive Nemaca i njihovih saradnika — Italijana, Bugara, ustaša i četnika (ovih poslednjih u svojstvu pomoćnih odreda) — protiv Glavne operative grupe divizija, a u ime Politbiroa. Raspuštanjem Kominterne, po E. Kardelju, ništa se bitno nije izmenilo, sem što su sada neprijateljima komunizma oduzeti argumenti da partije rade po direktivama stranog centra. Polazilo se od toga da je položaj pojedinih partija različit, te su samim tim i njihovi zadaci različiti, tako da Kominternu sa svojim centralističkim ustrojstvom čak smeta razvitku pojedinih partija. Na ukidanje Kominterne Staljin se odlučio posle staljingradske pobjede i uoči velike strategijske inicijative Crvene armije, koja neće posustati do kraja rata i sloma fašističke Nemačke. Njenim nestajanjem Staljin je odbacivao uvrežene sumnje u zapadnom svetu da Kominternu radi na izazivanju svetske revolucije, dobijajući time dragoceni poen u antifašističkoj koaliciji, a, na drugoj strani, svestan da ulogu Kominterne — koja se inače lavno nije oglašavala u drugom svetskom ratu — može da preuzme SKP(b). SSSR

SAOPŠTENJE PREZIDIJUMA IZVRŠNOG KOMITETA
KOMUNISTIČKE INTERNACIONALNE

Moskva, 9. juna 1943.

Na svojoj poslednjoj sednici 8. juna 1943. Prezidijum Izvršnog komiteta Komunističke internacionale razmotrio je odluke, dobijene od sekcija, povodom Odluke od 15. maja 1943. o raspuštanju Komunističke internacionale i utvrdio:

1. Da su predlog o raspuštanju Komunističke internacionale odobrile:

Komunistička partija Australije
Komunistička partija Austrije
Komunistička partija Argentine
Komunistička partija Bugarske
Komunistička partija Belgije
Komunistička partija Velike Britanije
Komunistička partija Mađarske
Komunistička partija Nemačke
Komunistička partija Irske
Komunistička partija Spanije
Komunistička partija Italije
Komunistička partija Kanade
Ujedinjena socijalistička partija Katalonije
Komunistička partija Kine
Komunistička partija Kolumbije
Revolucionarno-komunistički savez Kube
Komunistička partija Meksika
Radnička partija Poljske
Komunistička partija Rumunije
Komunistička partija Srbije
Svesavezna komunistička partija (boljševika) SSSR
Komunistička partija Finske
Komunistička partija Francuske
Komunistička partija Cehoslovačke
Komunistička partija Čilea
Komunistička partija Švajcarske
Komunistička partija Švedske
Komunistička partija Jugoslavije
Komunistička partija Južnoafričkog Saveza

Komunistička omladinska internacionala (koja ulazi u Komunističku internacionalu kao jedna od sekcija).

2. Da ni jedna od postojećih sekcija Komunističke internacionale nije bila protiv predloga Prezidijuma Izvršnog komiteta.

Na osnovu ovoga Prezidijum Izvršnog komiteta Komunističke internacionale:

1. Proklamuje da su predlog o raspuštanju Komunističke internacionale odobrile jednoglasno postojeće sekcije Komunističke interna-

je u novoj situaciji svoje stanovište o daljem vođenju rata i organizovanju posleratnog sveta mogao neposrednije i uspešnije izražavati u državnoj formi i u okviru ratnog antifašističkog saveza.

I posle raspuštanja Kominterne Tito u komunikaciji sa Moskvom koristi nazive „Djed”. Obraća se sada faktički Georgiju Dimitrovu kao i ranije, samo sada — kao članu SKP(b) — na položaju načelnika međunarodnog odeljenja CK SKP(b).

clonale (uključujući sve najvažnije sekcije), koje su imale mogućnosti da jave o svojoj odluci.

2. Smatra da je počev od 10. juna 1943. ukinut Izvršni komitet Komunističke internacionale, Prezidijum i Sekretarijat Izvršnog komiteta, kao i Internacionalna kontrolna komisija.

3. Nalaže komisiji u sastavu: Dimitrov (predsednik), Manuilski, Pik i Erkoli da praktično likvidira sve poslove, organe, aparat i imovinu Komunističke internacionale.

Po nalogu Prezidijuma Izvršnog komiteta Komunističke internacionale

Č. štrbac, *Jugoslavija i odnosi između socijalističkih zemalja*, **Beograd, 1984, 227—8.**

TITO — KOMINTERNI

12. juna 1943.

Mi smo još u teškom položaju. Neprijatelj ponovo pokušava da nas okruži. Na pravcu našeg nastupanja, prema srednjoj i istočnoj Bosni, neprijatelj je zauzeo i utvrdio sva uzvišenja, gde je postavio artiljeriju, mitraljeze i manje garnizone, a sa glavnim snagama pokušava da nas okruži, i stalno napada sa svih strana. Neprijatelj trpi vrlo velike gubitke, a takođe i mi, naročito od avijacije. Posebno 9. i 10. juna mi smo imali velike gubitke. Toga dana poginuo je od avijacije engleski kapetan Stjuart, a kapetan Dikin i ja smo lakše ranjeni. Ja sam ranjen u ruku od šrapnela. Kapetan Stjuart je bio na čelu engleske misije pri našem štabu. Englezi govore da oni nisu mogli da predstave kakvu mi tešku borbu vodimo. Oni vide da su naše jedinice danju u borbi a noću na maršu. Ne spavaju i ne jedu. Sada jedu konje bez hleba. Naš položaj je težak, ali mi ćemo se izvući iz te situacije, mada s teškim gubicima. Neprijatelj čini maksimalne napore da bi nas uništio, ali neće uspjeti.

Molimo vašu podršku u ovom najtežem iskušenju.

Valter

ACKSKJ, Fond KI.

J. B. TITO — G. DIMITROVU DA SOVJETSKI
SAVEZ POŠALJE SVOJU MISIJU U JUGOSLAVIJU

20. jula 1963.

[IZVRŠNOM KOMITETU KI]

rajno

Englezi su nam do sada poslali 7 aviona sa raznim materijalom, ili oni se prije svega trude da šalju razne takozvane diverzantske misije. Mi smo oprezni i kontrolišemo sve misije.

Mi bismo mnogo želeli da i Sovjetski Savez pošalje k nama svoju nisiju. Javite vaše mišljenje.

Valter

10. jul 1943.

Duga Njiva, na Milan-planini)

LCKSKJ, Fond CKKPJ-KI, 1943/178.